

בעניין:

1. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

2. אלמיזאן-המרכז לזכויות האדם
ע"י ב"כ עוה"ד נדיה דקה (מ"ר 66713) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או
גבי לסקי (מ"ר 23604) ו/או אפרת ברגמן-ספיר (מ"ר 44019) ו/או בנימין
אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או אהרון מיילס קורמן (מ"ר 78484) ו/או
תהילה מאיר (מ"ר 71836) ו/או מאיסא אבו סאלח-אבו עכר (מ"ר 52763)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נגד -

1. שירות בתי הסוהר
2. השר לביטחון פנים

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבה

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לקיום דיון דחוף

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב 2 והמורה לו לבוא וליתן טעם, מדוע לא יעדכן את תקן הכליאה בעקבות התפשטות המגיפה, באופן שיאפשר הפעלה של המנגנון לשחרורים מינהליים לפי סעיף 68(ג) לפקודת בתי הסוהר, כדי להבטיח שמירה על ריחוק חברתי לפי הנחיות משרד הבריאות בקרב הכלואים בישראל הסובלים מבעיית צפיפות.

כמו כן, ובשל דחיפות העניין, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע מועד דיון דחוף בעתירה.

בשל דחיפות העניין, והמצב הדינמי השורר כעת, העתירה מוגשת בשלב זה כמות שהיא, תוך שהעותרים מבקשים לשמור על זכותם להשלים טיעונים, ככל שיעלה צורך בכך.

ואלה נימוקי העתירה

אין בהחזקתו של אדם במשמורת כדי להפקיע מאליהן את מכלול זכויות האדם החוקתיות הנתונות לו מכוח יסודות השיטה החוקתית הנוהגת בישראל, וניתן לגרוע מהן רק במידה שהדבר מתחייב באופן הכרחי משלילת החירות עקב המאסר, לצרכי החקירה או ניהול המשפט, או לשם קיומו של אינטרס ציבורי חיוני, ובכפוף להוראות הדין (רע"א 993/06 מדינת ישראל נ' מוסטפא דיב מרעי דיראני, תק-על 2011(3), 1298, פסקה 29 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה, להלן: פרשת דיראני. כאן ובהמשך כל ההדגשות בעתירה הן שלי – נ.ד.).

1. מהירות התפשטות נגיף הקורונה החדש (להלן: הנגיף או המגפה), והסכנה לחיי אדם הכרוכה בכך, מחייבים מדינות רבות ברחבי העולם, וביניהן ישראל, לנקוט בצעדים בהולים רבים, שיסייעו בהאטת התפשטות המגפה.

2. מתחילת התפשטות המגיפה, הקפיד משרד הבריאות לפרסם מדי יום הנחיות מטעמו, שמטרתן להאט את התפשטות הנגיף בקהילה. עוד הצהיר משרד הבריאות במספר הזדמנויות, כי ללא צעדים דרסטיים, ההתפשטות של הווירוס תהיה מהירה יותר מיכולתה של מערכת הבריאות לטפל בחולים, והדבר עלול להוביל, חלילה, למוות של חולים שאחרת ניתן היה להצילם.
3. במצב נוכחי זה, שבו התפשטות המגפה היא כבר עובדה קיימת, מתמקדים הצעדים להאטת ההתפשטות **בהקטנת המגעים החברתיים בכללותם**, בבידוד של חולים, ועריכת בדיקות רבות, כל זאת כדי למנוע את המשך ההדבקה או לצמצם אותה.
4. לשם האטת התפשטות המגיפה ו/או מניעת התפרצות המונית במקומות ספציפיים, המדינה נקטה בצעדים רבים, חלקם דרסטיים ביותר, כמו סגירת מקומות עבודה, הגבלת חופש התנועה עד כדי הטלת עוצר במקומות מסוימים, וזאת מתוך הבנה שאם המגפה תתפרץ במהירות רבה, מערכת הבריאות תקרוס ולא תוכל לטפל בחולים שהיה ניתן להציל אותם.
5. לצד ההכרזה מהעת האחרונה על ראשיתה של חזרה הדרגתית לשיגרה, הבהירה הממשלה שהציבור עדיין לא חסין מפני גל התפרצות נוסף וכי יש לנקוט במשנה זהירות ולהקפיד על שמירה על הריחוק החברתי – מה גם שכיום מספר הנדבקים בישראל כבר חצה את ה-16,000, ומימדי ההדבקה עדיין גבוהים יחסית.
6. בין יתר הצעדים, המדינה הכריזה על מצב חירום והממשלה התקינה תקנות לשעת חירום, שחלק מהן מופנה לאוכלוסיית הכלואים בישראל. כך למשל, ביום 15.3.2020 פורסמו תקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין לבתי מעצר ובתי הסוהר), התש"ף-2020 (להלן: התקנות), כחלק מהצעדים שננקטו על מנת למנוע את התפרצות מגפת הקורונה בין כותלי בתי הכלא בישראל.
7. כמו כן, באותו יום, חתם ראש הממשלה על תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020. במסגרת התקנות נקבע במפורש, כי "בבואו לצוות על מעצרו של אדם.. ישקול השופט גם את חיוניות המעצר, בין השאר בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון לפי הוראות סעיף 16א, שלא בנוכחותו, **הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה**... בעת שהותו במעצר ומצב הכליאה באותה עת" (ההדגשות שלי, נ.ד.). קביעה זו מופיעה בסעיפים 1(1) ו-5(1) לתקנות הנ"ל.
8. בנוסף לאמור, ביום 27.3.2020, אושרו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף-2020, המעניקות למשיב 1 סמכות לשחרר לחופשה מיוחדת אסירים פליליים השפוטם לתקופת מאסר של עד 4 שנים ואשר עד למועד **שחרורם המינהלי** נותרו פחות משלושים ימים.
9. ברי, כי במסגרת ההחלטות המתקבלות בממשלה בכלל, ועל ידי המשיבים בפרט, נראה כי קיימת הסכמה לכך שמצבם של כלואים, בצל התפרצות המגפה, הוא רגיש ביותר וכי מתקני כליאה הם מקומות רגישים שדורשים נקיטת צעדים רציניים ומצדיקים חריגה מהמצב הרגיל, וזאת בעיקר בשל תנאי הצפיפות הקשים שמהן סובלים הכלואים בישראל. אם נגיף הקורונה ימצא עצמו בין כותלי בית הסוהר, הדבר יהיה בבחינה "אש בשדה קוצים".
10. לא למותר להזכיר, שבית המשפט הנכבד נתן את דעתו זה מכבר לסוגיית הצפיפות בבתי הכלא בישראל, במסגרת בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח נגד השר לביטחון פנים** (פורסם בנבו) (להלן: עניין שטח המחייה). בעניין זה, הרבה לפני אימת הקורונה, עוד בימי שגרה, קבע בית המשפט הנכבד, כי אחת

מההשלכות הקשות של בעיית הצפיפות היא שמטבעה היא עלולה להביא לעליה בתפוצת מחלות, ומקשה על שמירה על היגיינה נאותה. דברים אלה תועדו, בין היתר בדו"חות הסניגוריה הציבורית לאורך השנים.

11. אם כך הוא המצב בימי שגרה, ההשלכות נהיות איומות בימים של התפרצות מגפה. מספיק שאדם אחד בתוך כותלי הכלא יידבק בקורונה, כדי שמתקן כליאה ייחשף להידבקות המונית מהירה, שכן בתנאי הכליאה הנוכחיים אין אפשרות לקיים את הנחיית משרד הבריאות לעניין הריחוק החברתי ושמירה על מרחק של שני מטר.

12. לא רק שאוכלוסיית הכלואים הינה אוכלוסייה פגיעה במיוחד מבחינה בריאותית, רבים מהכלואים מצויים בקבוצות סיכון, ולכן המחלה עלולה להיות עבורם קטלנית. כך למשל, על פי דו"ח שב"ס לשנת 2018, באותה שנה הוחזקו בבתי הכלא 548 אסירים מעל גיל 60. כמו כן, באותה שנה דיווחו על 5,400 טיפולים שניתנו לאסירים המוגדרים כחולים כרוניים, המעיד על מספר גבוה של חולים כרוניים בתוך כותלי הכלא.

13. אף קצין הרפואה הראשי של שב"ס, הצביע על המציאות הרגישה בתוך בתי הכלא, עוד בתחילת המשבר ומסר בראיון לידיעות אחרונות, כי "צריך לזכור שאת התנאים בהם מוחזקים האסירים במדינה לא ניתן להשוות למה שקורה מחוץ לשב"ס. בכל חדר שוהים מספר אסירים, הסוהרים באים עמם במגע הדוק על מנת לטפל בהם. המציאות הזאת מורכבת". ("חשש מהתפרצות בבתי הכלא: 'כמו עשרות ספינות קורונה'", 5.3.2020 ;

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5689271,00.html>

14. צמצום במספר הכלואים בתקופה זו הוא קריטי ובכוחו להציל חיים או לכל הפחות לשמור על בריאותם של האסירים המוחזקים במתקני כליאה וסובלים מבעיית הצפיפות.

15. דווקא במצב חירום בריאותי עולמי יוצא דופן זה, שבו הרשויות נאלצות לנקוט בצעדים חריגים ביותר על מנת להגן על חיי אדם, מצופה מהמשיבים שיעשו שימוש בכל האמצעים הנמצאים בידיהם ושבסמכותם להפעילם, לשם הצלת חיי האסירים, כלל האסירים, וללא החרגה של קבוצות מסוימות.

הצדדים לעתירה ומיציג הליכים

16. **העותרת 1**, (להלן: **העותרת 1/או המוקד**) היא עמותה לזכויות אדם, אשר מסייעת מזה שנים רבות לאסירים ועצורים פלסטינים, הכלואים בבתי הכלא שבאחריות המשיב, בשמירה על זכויותיהם הבסיסיות.

17. **העותרת 2**, אלמיזאן, היא עמותה לזכויות האדם מרצועת עזה אשר מסייעת זה שנים לעצורים/אסירים פלסטינים מרצועת עזה, הכלואים בשב"ס.

18. **המשיב 1** (להלן: **שב"ס**), רשות הכליאה הלאומית של ישראל, היא הגורם האחראי לשמירה על זכויותיהם הבסיסיות של כלואים אלו המוחזקים במתקני הכליאה שבאחריותו.

19. **המשיב 2**, השר האמון בממשלת ישראל על תפקודו והתנהלותו של המשיב 1.

20. בעקבות ההכרזה על מצב חירום במדינה ובעולם, ומתוך חשש לפגיעה בבריאותם של אוכלוסיית האסירים, ביום 19.3.2020 הצטרף המוקד לפנייה משותפת של שישה ארגוני זכויות אדם, אל המשיב 2, בקריאה לצמצום אוכלוסיית הכלואים לאור התפרצות מגפת הקורונה.

העתק ממכתב הארגונים מיום 19.3.2020 מצורף ומסומן ע/1.

21. ביום 22.3.2020, ולאחר שעלה כי מנגנון השחרור המינהלי אינו מופעל דווקא בימי התפרצות המגפה, פנה המוקד אל המשיבים בבקשה לבחינה מיידית של כלי השחרור המינהלי לפי סעיף 68(ג) לפקודת בתי הסוהר.

העתק מפניית המוקד מיום 22.3.2020 מצורף ומסומן ע/2.

22. ביום 30.3.2020, פנה המוקד, יחד עם ארגון רופאים לזכויות אדם, אל המשיבים בבקשה לנקיטה בצעדים מידיים לצורך מניעת התפשטות המגפה בקרב כלואים המסווגים כביטחוניים.

העתק מהפנייה מיום 30.3.2020 מצורף ומסומן ע/3.

עד עצם רגעים אלה, ועל אף תכיפות הפניות ודחיפותן, המשיבים לא טרחו לענות על כך, ונראה שעד כה לא ניתן כל הסבר מנומק להימנעותם מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי על דרך עדכון תקן הכליאה. כתוצאה מכך, כל אסיר שמועד "השחרור המינהלי" שלו הגיע אינו יכול להשתחרר בשלב זה, ויאלץ להישאר בכלא תקופה נוספת בתנאים של התפרצות מגפה, כשבהכרח הפגיעה בזכויות הכלואים בכלל מתעצמת בשל סדרה ארוכה של הגבלות שהטילו המשיבים עליהם.

הטיעון המשפטי

כלי השחרור המינהלי וההימנעות מהפעלתו

23. תכלית מנגנון השחרור המינהלי היא להקל על הצפיפות בתוך מתקני הכליאה. על תכלית זו אפשר ללמוד מלשון החוק המאפשר הפעלת המנגנון אך ורק במקרים שבהם עולה תפוסת האסירים על תקן הכליאה.

24. הסמכות להורות על שחרור מינהלי מעוגנת בסעיף 68 לפקודת בתי הסוהר, אשר קובע בסעיף קטן (א) כי:

עלתה תפוסת האסירים על תקן הכליאה, יורה הנציב שישוחררו טרם זמנם האסירים שיתרת מאסרם ביום מתן ההוראה (להלן – היום הקובע), אינה עולה על יתרת המאסר המרבית שנקבעה בתוספת הראשונה לקבוצת האסירים שעמה נמנים אותם האסירים, ואולם לא ישוחרר לפי סעיף זה אלא אסיר שבמועד האמור נשא לפחות מחצית מתקופת מאסרו.

25. בעקבות תיקון מס' 54 לפקודה, התווספה על סמכות החובה שעוגנה בסעיף 68(א), סמכות שברשות, המותנית באישור היועץ המשפטי לממשלה, להגדיל את תקופת השחרור המינהלי בשבועיים נוספים שעה שתפוסת האסירים עדיין עולה על תקן הכליאה ואינה עומדת בתנאי הדין:

מצא הנציב, לאחר שחרור אסירים לפי הוראות סעיף קטן (א), כי תפוסת האסירים עדיין עולה על תקן הכליאה ואינה עומדת בתנאי הדין, רשאי הוא, באישור היועץ המשפטי לממשלה, להגדיל לגבי קבוצת האסירים שבטור א' בתוספת הראשונה את יתרות המאסר המרביות הקבועות לגביהן בטור ב' באותה תוספת, בפרק זמן שיורה ושלא יעלה על שבועיים; שחרור של אסירים טרם זמנם לפרק זמן נוסף כאמור יהיה

באופן ובהיקף שיקבע הנציב בפקודות נציבות בתי הסוהר, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

26. לעניין תקן הכליאה, קובע סעיף 68(ב) לפקודת בתי הסוהר, כי השר לביטחון פנים רשאי לקבוע בצו, מעת לעת, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, את תקן הכליאה לתקופה שאינה עולה על שנה.

27. מנגנון השחרור המינהלי נועד לקצר תקופות מאסר של אסירים, בהתאם לתקופת המאסר שנגזרה עליהם, במטרה להפחית את הצפיפות בבתי הסוהר. בעקבות פסק הדין בבג"ץ 1892/14, בעניין הצפיפות בבתי הסוהר, יזמה הממשלה את קידומו של תיקון מס' 54 לפקודה, שנועד לסייע למדינה להרחיב את שטח המחייבה בבתי הכלא באמצעות הרחבת תקופות השחרור המינהלי של כלל האסירים. מדובר בכלי שמאפשר את השגת המטרה בצורה מהירה ויעילה, ובמידה מסוימת גם שוויונית (למעט עניין החרגת הכלואים הביטחוניים מהרחבת תקופת השחרור המינהלי). דברים אלה קיבלו ביטוי בדברי ההסבר להצעת החוק:

נמצא כי האמצעי המתאים ביותר לשם קיום הוראות פסק הדין (בג"ץ שטח המחייבה – נ.ד.) הוא הרחבה נוספת של הסדר השחרור המנהלי ... הסדר אשר מאפשר שחרור אסירים טרם זמנם בהוראת נציב בתי הסוהר ... בהתאם לאמור מוצע, כאמצעי זמני עד ליישום הדרכים הנוספות לקיום פסק הדין ... לתקן, בהוראת שעה למשך שלוש שנים, את התוספת הראשונה לפקודה ... שבה נקבעו התקופות לשחרור מינהלי של אסירים, ולהגדיל תקופות אלה.

28. כפי שניתן להבין מהאמור, תכליתו של השחרור המינהלי היא להקל על הצפיפות בבתי הכלא, מתוך הבנה כי צפיפות פוגעת באופן אנוש בזכויות יסוד של כלואים. כמו כן, נראה שמדובר בכלי האפקטיבי ביותר לצורך השגת מטרה זו, שכן הוא מיושם באופן גורף על כולם, וההחלטה על יישומו מתקבלת על ידי נציב שירות בתי הסוהר. יפים כאן דבריו של כב' השופט פוגלמן ברע"ב 6943/13 **אוחנה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.11.2013):

השחרור המינהלי הוא כלי הנתון בידי נציב שירות בתי הסוהר שתכליתו בעיקרה היא הקלה על צפיפות האסירים בבתי הסוהר.

29. הפעלת מנגנון השחרור המינהלי כמבוקש בראש העתירה, הן מכוח סמכות החובה והן מכוח סמכות ברשות, אינו בא מעיקרו כדי לקדם את האינטרס של הכלואים הצפויים להשתחרר מכוחו, אלא את טובתם של אלא שיישאו בכלא, ואשר יוחזקו בתנאים מרווחים יותר, דבר המקטין, בין היתר, את סיכויי הידבקותם במחלות.

זכויות האדם של הכלוא נשמרות לו גם במהלך כליאתו

30. זכות הכלוא לכבוד ולתנאי מחייה נאותים נובעת גם מהתפישה השלטת, הן במשפט הישראלי והן במשפט הבינלאומי, שעצם המעצר או המאסר, אין בהם כדי לשלול את זכויות היסוד של הכלוא. חומות הכלא מגבילות את חופש התנועה של הכלוא, על כל הנובע מכך, אך אין בהם כדי להפקיע את זכויות היסוד האחרות שלו, למעט כאלו שנשללו ממנו על פי הוראה מפורשת בדין. כך במצב עניינים רגיל, וכך על אחת כמה וכמה כאשר מתרגשת עלינו מגיפה קשה:

כלל גדול בדינו, כי כל זכות מזכויות האדם באשר הוא אדם שמורה לו, גם כאשר נתון הוא במעצר או במאסר, ואין בעובדת המאסר בלבד כדי לשלול הימנו זכות כלשהי, אלא כאשר הדבר מחויב ונובע מעצם שלילת חופש התנועה הימנו, או כאשר מצויה על כך הוראה מפורשת בדין... שורשיו של כלל זה במורשת ישראל מקדמת דנא: על-פי האמור בדברים, כה ג: 'ונקלה אחיך לעיניך', קבעו חכמים כלל גדול בתורת הענישה העברית: 'משלקה - הרי הוא כאחיד' (משנה, מכות, ג, טו). וכלל גדול זה יפה הוא לא רק לאחר שריצה את עונשו אלא גם בעת ריצוי העונש, שאחיד ורעך הוא, וזכויותיו וכבודו כאדם שמורים עמו ועומדים לו.

(בג"ץ 337/84 הוקמה נ' שר הפנים, פ"ד לח(2) 826, 832; וראו גם: עע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נ(4), 136, 152-153; עע"א 4/82 מדינת ישראל נ' תמיר, פ"ד לו(3) 201, 207; בג"ץ 114/86 וייל נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(3) 477, 490).

31. וכך נקבע בפסק דינו המקיף של השופט דנציגר ברע"ב מאהר דלעיל, בפסקה 36 שם:

גישתה של שיטת המשפט הישראלית באשר לתכלית מאסרו של אדם, היא כי זו מתמצית בשלילת חירותו האישית של האדם, תוך הגבלת חופש תנועתו. לפי גישה זו, גם כאשר אדם נאסר, שמורה לו כל זכות אדם הנתונה לו. אכן, "בהיכנסו אל הכלא מקפח אדם את חירותו אך אינו מקפח את כבודו".

32. וכן גם במשפט הבינלאומי. סעיף 10(1) לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1966, שאושרה על ידי מדינת ישראל בשנת 1991, קובע כי:

All persons deprived of their liberty shall be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person.

33. סעיף זה פורש על ידי הוועדה לזכויות האדם, הגוף הממונה על יישום האמנה, ב-CCPR General Comment No. 21, מתאריך 10.4.1992, באופן רחב ביותר:

[R]espect for the dignity of such persons must be guaranteed under the same conditions as for that of free persons. Persons deprived of their liberty enjoy all the rights set forth in the Covenant, subject to the restrictions that are unavoidable in a closed environment.

34. גם במסגרת סעיפים 1 ו-5 של ה-Basic Principles for the Treatment of Prisoners, אשר אומצו על ידי האסיפה הכללית של האו"ם (בהחלטה 45/111 מתאריך 14.12.1990), נקבע העיקרון לפיו אסירים זכאים לכל זכויות האדם מלבד אלו הנשללות מעצם המאסר עצמו. בסעיף 1 נקבע כי:

All prisoners shall be treated with the respect due to their inherent dignity and value as human beings .

35. ועל פי סעיף 5 :

Except for those limitations that are demonstrably necessitated by the fact of incarceration, all prisoners shall retain the human rights and fundamental freedoms set out in the Universal Declaration of Human Rights, and, where the State concerned is a party, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, and the International Covenant on Civil and Political Rights and the Optional Protocol thereto, as well as such other rights as are set out in other United Nations covenants.

הזכות לתנאי מחיה הולמים והזכות לשלמות הגוף

36. הזכות לתנאי מחיה הולמים והזכות לשלמות הגוף, נמנות עם הזכויות שאין לשלול גם בעת המאסר. האמנה בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות (1966), שאושרה על ידי ישראל בשנת 1991, קובעת בסעיף 12, כי המדינות שהן צד לאמנה, מכירות בזכות של כל אדם ליהנות מרמת הבריאות הגופנית והנפשית הגבוהה ביותר שאפשר להשיגה.

37. במסגרת אותו סעיף קובעת האמנה, כי בין יתר הצעדים המבטיחים את מימושה המלא של הזכות לבריאות, יש לנקוט בצעדים לשם מניעה, טיפול ופיקוח על מחלות מדבקות.

38. גם חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו מעגן בסעיף 4 את זכותו של האדם לשלמות הגוף. בהתאם לכך, המשיבים מחויבים לספק לבני אדם הנתונים במשמורתם, תנאי כליאה שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותם. במצב דברים שבו אסירים מוחזקים בתנאי צפיפות שאינם עומדים בסטנדרט הבינלאומי ואף לא בסטנדרט שהמשיב 1 קבע לעצמו, גוברים הסיכויים להידבקות המונית במחלות. מכאן הצורך הנחוץ בהפעלת כל הכלים שברשותו של המשיב 1 על מנת לצמצם את אוכלוסיית הכלואים ולמנוע פגיעה קשה ונמנעת בזכויות יסוד.

39. אף המשיב הכיר בזכות זו במסגרת פקודת בתי הסוהר (תיקון מס' 42) תשע"ב, במסגרת סעיף 11ב נקבע, כי חובתו של המשיב לשמור על תנאי כליאה הולמים ועל בריאותו של האסיר. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, נקבע כי "עצור יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו".

40. המשך החזקתם של כלואים שניתן לשחרר בעת זו, והימנעות מהפעלת כלי השחרור המינהלי, חושפת מספר רב של אסירים לסכנה מיותרת, בשל המשך החזקתם בתנאי מחיה המגבירים את הסכנה להידבקות בקורונה.

41. הימנעות מהפעלת כלי השחרור המינהלי מהווה הפרה של חובתו הבסיסית של המשיב לספק לאסירים את צרכיהם המינימאליים ולהקצות לכך את המשאבים הדרושים.

42. לא למותר להזכיר שעל פי המשפט הבינלאומי המינהגי החזקה בתנאי צפיפות מהווה הפרה של האיסור על ענישה ויחס בלתי אנושי ואכזרי. בית המשפט הנכבד, כבר קבע במסגרת בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח נגד השר לביטחון פנים**, כי תנאי הצפיפות במתקני הכליאה בישראל אינם הולמים, וזאת בימים כתיקונם. אם הוכרה ההפרה בדבר האיסור על ענישה ויחס בלתי אנושי עוד בזמן שגרה, כיום, תחת איום המגפה, הפרה זו מתעצמת לאין ערוך.

43. אף בית משפט נכבד זה הכיר בכך שתנאי החזקתם של אסירים נבחנים גם בראי האיסור על ענישה אכזרית, בלתי אנושית ומשפילה:

תנאי החזקתם של אסירים נבחנים, מן ההיבט הבינלאומי, גם בראי האיסור על ענישה אכזרית, בלתי אנושית או משפילה. איסור זה, שאף הוא מנוסח באופן כללי, מעוגן בסעיף 7 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות וכן בסעיף 16 לאמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים משנת 1984, שאושרה על-ידי ישראל בשנת 1999.

ראו: בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח נ' השר לביטחון פנים** (פורסם בא.ר.ש, 13.6.2017, פסקה נ"א).

44. כללי האו"ם (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (1955), הידועים ככללי מנדלה, מדגישים את החובה המוטלת על המדינות לספק לכלואים סנדרט של שמירה על הבריאות השווה לזה הניתן לכלל האוכלוסייה. חובה זו נובעת מהעובדה שכלואים מאבדים את האוטונומיה שלהם עם כליאתם והם תלויים ברשות הכליאה בכל צרכיהם הבסיסיים. כך נקבע בכלל 24 לכללי מנדלה כי:

The provision of health care for prisoners is a State responsibility. Prisoners should enjoy the same standards of health care that are available in the community, and should have access to necessary health-care services free of charge without discrimination on the grounds of their legal status.

45. לבסוף נדגיש, כי הוועדה האירופאית למניעת עינויים ויחס בלתי אנושי או משפיל פרסמה לפני כחודש ימים מסמך עקרונות הנוגע לטיפול בכלואים בעקבות התפרצות מגפת הקורונה. במסמך זה מצינת הוועדה, כי מאחר שקירבה פיזית בין אנשים מסייעת להתפשטות המחלה, על הרשויות הרלוונטיות בכל מדינה לנקוט במגוון האמצעים החלופיים הקיימים לשלילת חירות, ובעיקר במקומות בהם קיימת בעיה של צפיפות יתר. המסמך מונה שורה ארוכה של צעדים שיש צורך לנקוט בהם, ובין היתר האפשרות לשחרור מוקדם:

5) As close personal contact encourages the spread of the virus, concerted efforts should be made by all relevant authorities to resort to alternatives to deprivation of liberty. Such an approach is imperative, in particular, in situations of overcrowding. Further, authorities should make greater use of alternatives to

pre-trial detention; communication of sentences, early release and probation; reassess the need to continue involuntary placement of psychiatric patients; discharge or release to community care, wherever appropriate, residents of social care homes; and refrain, to the maximum extent possible, from detaining migrants.

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), Statement of principles relating to the treatment of persons deprived of their liberty in the context of the coronavirus disease (COVID-19) pandemic, 20 March 2020, Article 7. Available at: <https://rm.coe.int/16809cfa4b>

הפגיעה בזכותם של הכלואים אינה מידתית

46. על פי עקרון המידתיות, פגיעה בזכות אדם מוגנת תיעשה במידה שאינה עולה על הנדרש לצורך מימוש המטרה, שלשמה פוגעים בזכות. על המשיב להפעיל את שיקול דעתו "באופן שזה, בין היתר, לא יפגע בזכות אלא במידה המזערית הנדרשת, וכך שהיחס בין הנזק שבפגיעה בזכות לבין התועלת האפשרית מהגשמת התכלית יהיה סביר" (בג"ץ 6226/01 אינדור נ' ראש עיריית ירושלים, פ"ד נז(2)157, 164).

47. בית משפט נכבד זה קבע את היסודות, שעל-פיהם נבחנת מידתיות הפגיעה בזכות האדם. על מנת שפגיעה בזכות תהא מידתית, עליה לעמוד בשלושה מבחני משנה מצטברים: מבחן הקשר הרציונאלי (באמצעותו נבחנת ההתאמה בין האמצעי שנבחר לבין השגת המטרה שביסוד מדיניות המשיב); מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה (באמצעותו נבחן האם לא ניתן היה להשיג את המטרה על ידי אמצעי אחר, אשר פגיעתו בזכות האדם פחותה); ומבחן המידתיות במובן הצר (על פי מבחן זה, על האמצעי הנבחר, אפילו מתאים הוא להשגת המטרה, ואפילו אין אמצעי מתון ממנו להשגתה, צריך לקיים יחס ראוי בין התועלת שתצמח ממנו לבין היקף פגיעתו בזכות אדם מוגנת) (ראו בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4)1, 54-53).

48. לאור פסקות ההגבלה בחוקי היסוד, אומץ עקרון המידתיות כאמצעי לבחינת חוקיותם של חוקים, וממילא הוא משמש גם כתנאי לחוקיותה של כל פעולה מינהלית (בג"ץ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) נ' שרת התקשורת, פ"ד מח(5)412, 453). בחינת המידתיות של הפגיעה בזכויות האסירים, בכבודם, בבריאותם ובשלמות גופם, תיעשה בהתחשב בחומרת הפגיעה, ולאור מעמדן הנעלה של זכויות אלו: "מן הראוי כי כל שלושת מבחני המשנה... יופעלו ויושמו בהתחשב במהותה של הזכות שהפגיעה בה עומדת על הפרק" (בג"ץ 1715/97 לשכת מנהלי השקעות בישראל נ' שר האוצר, פ"ד נא(4)367, 420).

49. מבחן המשנה הראשון: קשר רציונאלי – השלב הראשון בבחינה האם מדיניות המשיב הינה מידתית דנה בשאלה אם קיים קשר רציונאלי בין המטרה העומדת מאחורי הימנעות המשיב מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי, כשברקע תכלית הפעלת הכלי הינה להקל על בעיית הצפיפות.

50. כאמור, מנגנון השחרור המינהלי נועד לרווח את הצפיפות השוררת בבתי הכלא. ריווח כזה נדרש עוד יותר בימי התפרצות מגיפה. לנוכח חומרת הפגיעה בזכויות הכלואים, הטמונה בהמשך החזקת כלואים בתנאי צפיפות, לא ברור ההיגיון של הימנעות המשיבים מהפעלת הסמכות הנתונה בידיהם דווקא בימים קשים אלה.

51. קיומו של קשר רציונלי אינו נבחן לפי זיקה סיבתית טכנית אלא גם לפי מבחני הוגנות, הגינות והעדר שרירותיות. כך למשל, בבג"ץ 9593/04 מוראד נגד המפקד הצבאי, פ"ד סא(1) 844 (2006) נקבע כי:

הדגש במבחן הקשר הרציונלי הוא על היותו של הקשר רציונלי. משמעות הדבר היא, בין השאר, שאין לנקוט באמצעי שרירותי, בלתי הוגן או מחוסר היגיון...

52. הלכה פסוקה היא, כי רשות מינהלית חייבת להניח תשתית עובדתית ראויה לביסוס החלטותיה. תשתית זו צריכה לכלול איסוף נתונים וראיות מהותיות. הלכה זו מקבלת משנה תוקף וחשיבות עת מדובר בביסוס החלטות הפוגעות בזכות יסוד. בהיעדר נתונים ותשתית עובדתית נשמט הבסיס לטענת הקשר בין האמצעי למטרה:

לגבי שלילתן של זכויות יסוד, לא די בראיות המתפרשות לכאן ולכאן... הנני סבור, כי הראיות, הדרושות כדי לשכנע רשות סטטוטורית בקיום הצדק לשלילתה של זכות יסוד, צריכות להיות ברורות, חד-משמעיות ומשכנעות... כגודל הזכות כך גם גודלה ועוצמתה של הראיה, המשמשת יסוד להחלטה בדבר הפחתתה של הזכות (ע"ב 2/84 ניימן נ' ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד לט(2) 225, 249-250).

53. כלומר, על המשיב להראות, כי מדיניותו לפיה הוא נמנע מלנקוט בצעד של עדכון תקן הכליאה, באופן כזה שיאפשר הפעלת מנגנון השחרור המינהלי, מבוססת על נתונים והוכחות, וכי יש בה כדי לקדם מטרה ראויה, ככל שהיא קיימת. בהיעדר הנחת תשתית עובדתית כזו, הרי שמדיניות המשיב לא תקיים את מבחן הקשר הרציונלי.

54. אף אם יונח כי קיימת תכלית של שמירה על ביטחון הציבור, אותה נועדה הימנעות הפעלת כלי השחרור המינהלי לשרת, הרי שזה שרירותי ולא הגיוני לטעון כי הדבר מסכן ביטחון הציבור, בזמן שכלי זה מופעל בהתקיימו של נתון שאינו קשור לשיקולים של שמירה על הביטחון, כמו התפשטות המגיפה.

55. יישום הדברים מוביל אותנו למסקנה שהחלטת המשיב חותרת תחת תכלית החוק העיקרית, שהיא הקלת בעיית הצפיפות בבתי הכלא, ועל כן אינה מקיימת את מבחן הקשר הסיבתי בין האמצעי לתכלית.

56. **מבחן המשנה השני: האמצעי הפוגע פחות** – מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה עוסק בשאלה, אם לא ניתן להשיג את המטרה בדרך אחרת, שתפגע בזכויות היסוד של הכלואים במידה הקטנה ביותר.

57. המשך החזקתם של כלואים במאסר, בתקופה של התפשטות מגיפה, בזמן שלמשיבים עומדת האפשרות להפעיל מנגנון, שכבר הוסדר בחקיקה מסודרת, המאפשר שחרור אסירים אשר המשך החזקתם תלוי בנתון טכני, קרי תקן הכליאה, אינה מקיימת מבחן זה.

58. הרי במצב אחר, בו מספר האסירים היה עולה על תקן הכליאה, אסירים שעומדים בקריטריונים שהחוק קבע היו מוצאים את דרכם מחוץ לכותלי בית הסוהר. דווקא במצב של התפשטות מגיפה המשיבים נמנעים מהפעלת מנגנון זה, שבכוחו להקטין את הנזקים במידה משמעותית במצב של התפשטות המגיפה בתוך מתקני הכליאה. הרי הפעלת מנגנון השחרור המינהלי פועל לטובת הכלואים שישתחררו בעקבותיו וגם כלפי הכלואים שישארו בכלא, הסובלים מבעיית הצפיפות.

59. לא למותר לציין, שבמקרה דנן נראה שהמשיב נקט בצעדים אחרים, שנדרש מאמץ רב יותר לצורך קידומן, כגון תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף-2020, שהינו

צעד מבורך בפני עצמו, אך לא ניתן כל נימוק להחלטתו להימנע משימוש בכלי השחרור המינהלי שמתייחס לקבוצה נרחבת של כלואים, ובכוחו לרווח עוד יותר את מתקני הכליאה.

60. החלטת המשיב שלא להפעיל את מנגנון השחרור המינהלי, ומניעת "טובת הנאה" זו בנסיבות של מגפה מסוכנת, מהווה למעשה החלטה שרירותית וגורפת, הפוגעת שלא לצורך וללא כל נימוק באוכלוסיית האסירים החיה בתנאי צפיפות מחמירים.

61. דברים אלה נאמרים על רקע פסק הדין בעניין שטח המחייה, ויישומו שהולך ונמשך זה כמה שנים. יוער, כי המשיבים היו אמורים ליישם בתחילת חודש מאי 2020 את הפעימה השנייה, עליה הוחלט במסגרת ההליך הנ"ל, לשם הקלת בעיית הצפיפות, אך הדבר נדחה, לבקשת המשיבים, בשל אילוצים תקציביים. במקום יישומה של הפעימה השנייה והבאת פתרון לבעיית הצפיפות שסכנת גוברת בצל התפשטות המגפה, החליטו המשיבים, באופן תמוה וללא כל נימוק או הסבר המניח את הדעת, להימנע מלטפל בבעיית הצפיפות ולוותר על האמצעים הקיימים לצורך השגת המטרה, דווקא בימי התפשטות מגיפה. התנהלות זו מובילה למסקנה לפיה גם לא מתקיים המבחן השני.

62. **מבחן המשנה השלישי: פרופורציה בין האמצעי למטרה** – מבחן המידתיות השלישי עניינו בשאלה אם מימדי הפגיעה בזכות אדם, הנלווית למדיניות המשיב, הולמים את המטרה אותה היא מבקשת להשיג.

63. לפי מבחן המשנה השלישי, אם התועלת הצומחת כתוצאה מהמדיניות היא רבה, תיסוג מפניה הזכות הנפגעת. מבחן משנה זה הוא בעל אופי שונה משני קודמיו, ומתמקד בפגיעה בזכות האדם הנגרמת בשל הגשמת המטרות העומדות בבסיס המדיניות. הוא מהווה ביטוי לרעיון לפיו "קיים מחסום ערכי, שהדמוקרטיה אינה יכולה לעבור אותו, גם אם התכלית אותה מבקשים להגשים היא ראויה" (הנשיא ברק בבג"ץ 8276/05 **עדאלה נ' שר הביטחון**, תק-על 2006(4) 3675, 3689).

64. בענייננו, המשיב לא נתן כל הסבר אודות הימנעותו מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי דרך עדכון תקן הכליאה, מדיניות הפוגעת עתה, בנסיבות המגפה, בצורה קשה במיוחד בזכויות יסודיות ביותר, ובראשן הזכות לכבוד, לבריאות ולשלמות הגוף.

65. הצדקת הפגיעה בזכויות אלו, צריך שתשרת אינטרס ציבורי ממדרגה ראשונה. במקרה דנן, המשיב לא הודיע על אינטרס ציבורי חשוב מאחורי החלטתו להימנע מעדכון תקן הכליאה, חרף התועלת הרבה הכרוכה בכך, הן לכלואים והן למשיב עצמו, שהיה יכול להקטין באופן זה את הנטל שיצטרך לשאת בו במקרה שיתגלה מקרה של הידבקות במתקני הכליאה.

66. החלטת המשיב שלא להפעיל את מנגנון השחרור המינהלי אינה מבוססת על שיקולים ענייניים, ואף נראה שלא קיימת כל נחיצות או תועלת ממשית שנובעת מהחלטתו זו. יחד עם זאת, גם בהנחה שקיימת תועלת כלשהי, היא הופכת לשולית לעומת הנזק הרב לאוכלוסיית האסירים שמסבה החלטה זו.

67. דא עקא, חשובה וראויה ככל שתהיה התכלית שלשמה הוא נמנע מעדכון תקן הכליאה, היא אינה מצדיקה פגיעה בכל זכות אדם ועליה להיות מאוזנת אל מול צרכים אחרים.

68. המחיר הכבד שמשלמים הכלואים, שנלווה ליישומה של מדיניות המשיב, הוא מופרז ומוגזם. התועלת הביטחונית הספקולטיבית שצומחת – אם בכלל – ממדיניות זו, אינה שקולה כנגד חומרת הפגיעה בזכותם של הכלואים.

69. אף אם למשיב קיימות הצדקות להחלטתו, מכוח סמכותו להבטיח פעולה תקינה, אין הוא פטור מחובתו לאזן כראוי בין האינטרסים, כלומר להכריע על פי כלל השיקולים הענייניים, הרלוונטיים בכל מקרה. לאורך השנים, ורוב ימות השנה, פועל מנגנון השחרור המינהלי ומיושם ללא חריגים. בימי שגרה, בשום שלב, לא הועלו טענות על ידי המשיב שהצביעו על בעייתיות במנגנון זה. נהפוך הוא, הוא תרם להרחבתו כשעלה הצורך בכך ובעקבות בג"ץ שטח המחיה.

70. מן הראוי לציין בהקשר זה את דבריו של כב' השי' (בדימוס) מצא בעע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, בפסקה 19 לפסק הדין (דברים המצוטטים גם בפרשת קונטאר, פסקה 12), המבטאים את אחד הכללים המנחים הבסיסיים ביותר הנוגעים לפעילות השב"ס:

מוטל על הרשות לעמוד במבחן המידה, ואסור לה לפגוע בזכותו של האסיר יותר מן הדרוש למניעת הסיכון.

71. עצם גודלה של אוכלוסיית האסירים מחמיר פעם נוספת את עוצמת הפגיעה של המדיניות הקיימת בזכויות האדם ומטה את הכף להכרעה הבלתי נמנעת כי מדובר במדיניות לא מידתית. בהתאם לכך, הפגיעה הצפויה להיגרם ממדיניות המשיב היא גדולה ומתייחסת למספר גדול של בני אדם. המשיב נדרש לבחון את מימוש זכויותיהם מחד וחשיפתם לפגיעות וסיכונים מאידך בעקבות מדיניות זו. זאת ברמה הכללית ועל אחת כמה וכמה בתקופה של התפשטות המגפה.

אפליה אסורה

72. מאחר ואין כל הצדקה עניינית להימנעות המשיב מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי, ומשהצדדים המעטים שנקטו בהקשר של הפחתת הצפיפות במתקני הכליאה, לא כללו כלואים הנמנים עם הקבוצה הסובלת מבעיית הצפיפות קשה ביותר ביחס לכולם, קרי האסירים הביטחוניים, שרובם ככולם הינם פלסטינים, הרי שמדובר באפליה אסורה, כמו גם בפגיעה לא חוקתית בזכויותיהם. הימנעות מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי, שמופעל בימי שגרה, ומהווה את הכלי הנגיש ביותר המצוי בידי המשיבים, ואשר באמצעותו ניתן לספק מענה ראוי לבעיית הצפיפות בקרב כלל הכלואים, ללא הבחנה, הופכת את מדיניות המשיב ללא עניינית ולמפלה.

73. הצדדים שנקטו עד כה כאקט מניעתי, לשם הפחתת הצפיפות ומניעת התפרצותה של המחלה בתוך מתקני הכליאה, דרשו ממקבלי ההחלטות מטעם המשיב, מאמצים רבים והליכי חקיקה אד-הוק שבסופו של יום הביאו לשחרורם של מאות בודדות של אסירים.

74. בכל הצדדים האמורים, הוחרגו הכלואים המסווגים כביטחוניים ולא הייתה שום התייחסות לבעיית הצפיפות ממנה הם סובלים יותר מאשר יתר הכלואים בבתי הכלא הישראליים. כפי שתואר לעיל, המנגנון של השחרור המינהלי פועל באופן שוויוני כלפי כולם, ומאפשר שחרור מוקדם, במסגרת החוק, לכל אסיר שמגיע מועד שחרורו המינהלי.

75. בזמן שמדינות רבות בעולם נוקטות בצעדים דרמטיים על מנת להפחית ככל האפשר ממספר הכלואים בתוך בתי הכלא, המשיבים נמנעים מלהפעיל מנגנון שמוסדר זה מכבר ומופעל רוב הזמן, באמצעות חקיקה הקיימת כבר כמה עשורים. בנסיבות החריגות הנוכחיות של התפרצות מגפה, החלטה תמוהה זו, של הימנעות מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי, מצטיירת כהחלטה לא עניינית, נגועה בשיקולים זרים ומפלה.

76. טענה זו קיבלה ביטוי במסגרת הקריאה שפירסם הנציב העליון של האו"ם לזכויות האדם ביום 24.4.2020, ובה מומחים מטעמם לזכויות האדם קראו לישראל שלא להפלות אלפי כלואים פלסטינים בהם היא מחזיקה. במסגרת הקריאה, הודגשו הצעדים שנקטו לצורך הפחתת הצפיפות בבתי הכלא ואשר החריגו את האסירים הפלסטינים :

Over the past month, Israel has released hundreds of Israeli prisoners as a preventive and protective step. It has not applied similar measures to Palestinian prisoners. This indicates discriminatory treatment towards Palestinians prisoners – which would be a violation of international law.

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25822&LangID=E>

77. החשיבות המוגברת בצמצום מספר האסירים הביטחוניים בבתי הכלא, דרך השחרור המינהלי, נובעת מכך שהאגפים בהם הם מוחזקים הינם הצפופים ביותר, כפי שהתברר עוד במסגרת פסק הדין בעניין שטח המחייה.

78. כאמור, ההפליה אשר יוצרת מדיניות המשיב, בין כלואים המסווגים כביטחוניים ואחרים איננה מתבססת רק על "שוני רלבנטי" בין אוכלוסיות האסירים, ואינה עומדת בקריטריונים של סבירות, הגינות ומידתיות המוטלים על הרשות המנהלית; וממילא לא ניתן לקבוע שצעדים על צמצום אוכלוסיית הכלואים, לא יתייחסו לקבוצה גדולה של אנשים, המהווה כשליש מכלל אוכלוסיית הכלואים. מה שכן ניתן לקבוע באופן גורף בנוגע לקבוצה כה גדולה מקרב כלל אוכלוסיית הכלואים, הוא כי קיימים צורך וצידוק מיוחדים להקלת תנאי הצפיפות בהם הם מוחזקים, בעיקר בנסיבות קשות של התפשטות מגפה.

79. לפיכך מדיניות המשיב מפלה ופוגעת בעקרון השוויון ללא הצדקה המבססת אותה, בצורתה הגורפת וללא שברור האם יש כאן הבחנה מותרת על פי דין.

סיכום

80. מדובר בתקופה קשה המלווה בחוסר וודאות שמערערת את החוויה הקיומית של כל אחד ואחת. תחושה זו מתעצמת בנסיבות של שלילת חירות, כאשר גורלו של כל כלוא מסור בידי רשות ששולטת בכל היבטי החיים וכעת גם על סיכויי החשיפה למחלה קטלנית.

81. מצב החירום הביא עימו שינויים קשים שפוגעים בצורה אנושה בזכויות חוקתיות של הכלואים. דווקא בתקופה קשה זו גוברת החובה של רשויות המדינה לפעול באופן אקטיבי וליזום מהלכים חדשים כדי לשמור על חייהם ובריאותם של כלואים, וזאת כמובן לאחר שנעשה שימוש בכל האמצעים שכבר נמצאים ברשותה לצורך כך.

82. כך, שעוד לפני שהחלו המשיבים ליישם תקנות שעת חירום חדשות, היה עליהם להפעיל את מנגנון השחרור המינהלי, שהסמכות להפעילו נמצאת בידיהם ואינו דורש נקיטה בצעדים אקטיביים מעבר למוסדר בחקיקה הקיימת.

83. ככל שהמשיבים ממשיכים להימנע מהפעלת מנגנון השחרור המינהלי דרך עדכון תקן הכליאה, הם ממשיכים להפר את החובה לשמור על חייהם ובריאותם של כלואים, והחובה לספק סטנדרט בריאותי הדומה לזה הניתן לכלל האוכלוסייה.

84. המשך החזקת כלל הכלואים בתנאים של צפיפות יתר, מונעת מהם לשמור על הנחיות משרד הבריאות לעניין הריחוק החברתי בדומה לכללים החלים על האוכלוסיה האזרחית שמחוץ למתקני הכליאה.

85. במקום שהמשיבים יקדמו את יישומה של הפעימה השנייה אשר הוחלט עליה במסגרת עניין שטח המחייה, אשר נדחתה בשל קשיים תקציביים, הוא נמנע מהפעלת סמכותו ולהביא להפחתת הצפיפות במתקני הכליאה באמצעות מנגנון השחרור המינהלי שביכולתו להפעילו ללא קשר לשיקולים התקציביים ולהביא להפחתת הצפיפות בכלל ובעיקר בתקופה של התפשטות המגפה.

86. לאור האמור, ומשבעיית הצפיפות המוכרת בבתי הכלא בישראל מגבירה את הסכנה של כלל הכלואים להידבקות המונית בנגיף הקורונה, וכשמנגד הפתרון של הפעלת מנגנון השחרור המינהלי באמצעות עדכון תקן הכליאה, אינו מהווה נטל על המשיב, ואינו חורג משיקולי השמירה על ביטחון ככל שקיימים שיקולים כאלה בבסיס החלטת המשיב, ומשמדובר במנגנון המוסדר בחקיקה ראשית ואינו דורש חריגה מסמכות, ובשל עליונות הזכויות הנפגעות כתוצאה מכך, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב לעדכן את תקן הכליאה באופן שיאפשר את הפעלת מנגנון השחרור המינהלי.

עתירה זו נתמכת בתצהיר הח"מ החתום כדת וכדין.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבים את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

21 במאי, 2020

ירושלים

נדיה דקה, עו"ד
ב"כ העותרים